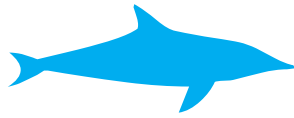

An underwater photograph of a coral reef. In the foreground, there is a large, dense patch of green and yellowish-green sea anemones. A small, pink and white clownfish is swimming among the tentacles of one of the anemones. The background shows more diverse coral structures and a blue water column.

“หมู่เกาะทะเลใต้”

พื้นที่เสี่ยงต่อการสูญเสียความ
หลากหลายทางชีวภาพ

.....

โครงการ BRT ได้พัฒนาชุดโครงการวิจัย “ความหลากหลายทางชีวภาพทางทะเล ในพื้นที่หมู่เกาะทะเลใต้” อ.ชนอม จ.นครศรีธรรมราช ขึ้นเมื่อปลายปี พ.ศ. 2548 โดยมีหุ้นส่วนสำคัญในการร่วมสนับสนุนทุนวิจัยคือ มูลนิธิโททาล (TOTAL FOUNDATION) และบริษัทโททาล อีแอนด์พี ไทยแลนด์ (TOTAL E&P THAILAND) ชุดโครงการดังกล่าวมีระยะเวลาดำเนินการ 3 ปี (พ.ศ. พ.ศ. 2549-2551) เน้นการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างบูรณาการทั้งด้านชีวภาพและกายภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการติดตามตรวจสอบระบบนิเวศทางทะเลในระยะยาว เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงปัจจัยทางกายภาพที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงความหลากหลายของสิ่งมีชีวิตในทะเล

พื้นที่วิจัยของชุดโครงการอยู่บริเวณหมู่เกาะทะเลใต้ ได้แก่ เกาะเตน เกาะราบ เกาะวังนอก เกาะวังใน เกาะมัดสุ่ม และเกาะท่าไร่ ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงาม และยังเป็นแหล่งอาศัยของสิ่งมีชีวิตทางทะเลอีกจำนวนมาก ได้กลายเป็นพื้นที่เสี่ยงจากการพัฒนาอันเนื่องมาจากโครงการก่อสร้างพื้นฐานที่กำลังเป็นข้อพิพาท คือ การสร้างท่าเรือน้ำลึก อีกทั้งยังมีรีสอร์ทและการท่องเที่ยวที่มาจากเกาะสมุย ทำให้พื้นที่หมู่เกาะทะเลใต้ เริ่มมีปัญหาการบริหารจัดการจากการท่องเที่ยว

จากการศึกษาวิจัยอย่างต่อเนื่องตลอดระยะเวลา 1 ปี โครงการ BRT ได้จัดกิจกรรมในพื้นที่มากมาย สรุปได้ดังนี้

.....

จากการสำรวจชนิดพันธุ์สู่การวิจัยนิเวศวิทยา

โครงการ BRT ร่วมกับนักวิจัยด้านทะเลจัดทำรอบงานวิจัยนิเวศวิทยาทางทะเลในปี พ.ศ. 2551 เพื่อตอบ
ปัญหาการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยทางกายภาพที่มีผลต่อความอยู่รอดของสิ่งมีชีวิตทางทะเล

จากการศึกษาวิจัยและสำรวจชนิดพันธุ์ของสิ่งมีชีวิตทางทะเลในหมู่เกาะทะเลใต้ ทำให้ทราบว่า บริเวณดังกล่าวมีความหลากหลายของสิ่งมีชีวิตทางทะเลสูง ในขณะที่เดียวกันก็พบว่า พื้นที่ดังกล่าวกำลังเผชิญกับภาวะคุกคามทั้งจากตะกอนที่เพิ่มมากขึ้น น้ำขุ่นทำให้ปริมาณแสงลดลง ปริมาณสารอาหารและการไหลเวียนของมวลน้ำ รวมทั้งอุณหภูมิที่เพิ่มสูงขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อแนวปะการังสาหร่าย และหญ้าทะเล จนอาจทำให้สิ่งมีชีวิตในทะเลทั้งในระดับประชากร และระดับประชาคมเปลี่ยนแปลงไป จนอาจก่อให้เกิดปัญหาต่อความอยู่ดีกินดีของชุมชนที่ประกอบอาชีพประมงเป็นหลัก

กรอบงานวิจัยนิเวศวิทยาจึงได้รับการพัฒนาขึ้นจากกลุ่มนักวิจัยในชุดโครงการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยทางกายภาพที่มีผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพของทรัพยากรสิ่งมีชีวิตทางทะเลระยะยาว ซึ่งกำลังเปิดรับทุนสำหรับนิสิตนักศึกษที่สนใจ ดูรายละเอียดได้ใน <http://brt.biotec.or.th> และสามารถส่งข้อเสนอโครงการวิทยานิพนธ์มาได้ที่โครงการ BRT ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ผลงานวิจัยทะเลนอมเข้าช่วยคลี่คลายข้อพิพาทด้านสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น

โครงการ BRT ได้นำเสนอข้อมูลผลงานวิจัยทรัพยากรชีวภาพที่ทะเลนอมให้กับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ : กรณีการสร้างท่าเรือน้ำลึก อ่าวเตล็ด อ.ขนอม จ.นครศรีธรรมราช

จากการที่ชุมชนในพื้นที่อ่าวเตล็ด ได้ร้องเรียนมายัง คณะอนุกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ว่าจะมีการก่อสร้างท่าเรือขนส่งสินค้าโดยบริษัทเอกชนรายหนึ่งในพื้นที่อ่าวเตล็ด หมู่ที่ 6 ต.ท้องเนียน อ.ขนอม จ.นครศรีธรรมราช เมื่อวันศุกร์ที่ 20 เมษายน พ.ศ. 2550 คณะอนุกรรมการสิทธิในทรัพยากรน้ำ ชายฝั่ง และแร่ จึงได้ขอให้โครงการ BRT เข้าร่วมชี้แจงและให้ข้อมูลความความหลากหลายทางชีวภาพทางทะเลในพื้นที่ดังกล่าว เนื่องจากโครงการ BRT ได้ให้การสนับสนุนงานวิจัยชุดโครงการความหลากหลายทางชีวภาพ

ทางทะเลกว่า 14 โครงการ ตั้งแต่ปี พ.ศ. พ.ศ. 2549 เป็นต้นมา ผลงานวิจัยทรัพยากรชีวภาพทางทะเล เช่น หญ้าทะเลผืนใหญ่ในเกาะท่าไร่ และโลมาสีชมพูที่ขนอม ได้ใช้ประกอบการพิจารณาคลี่คลายข้อพิพาทในท้องถิ่น กรณีนี้จึงกล่าวได้ว่า ข้อมูลทางวิชาการของโครงการ BRT มีความพร้อมสำหรับให้บริการแก่หน่วยงานต่างๆ ในการนำไปใช้ประโยชน์

เผยแพร่ความรู้

หนังสือ “ลมหายใจหมู่เกาะทะเลใต้”

ครั้งแรกของการเปิดเผยความลับใต้ท้องทะเลหมู่เกาะทะเลใต้ที่เคยปรากฏมาก่อน

ข้อมูลจากการวิจัยความหลากหลายทางชีวภาพทางทะเลในชุดโครงการหาดขนอม-หมู่เกาะทะเลใต้ ได้ผลผลิตออกมามากมายตั้งแต่ปีพ.ศ. พ.ศ. 2549 และตามเจตนารมณ์ของโครงการ BRT ที่ต้องการให้ผลงานวิจัยกลับไปสู่ชุมชนอย่างแท้จริง โครงการ BRT จึงได้นำผลงานวิจัยไปเผยแพร่ให้ชุมชน เยาวชน และสาธารณชนทราบ โดยการจัดการความรู้ในรูปแบบต่างๆ ทั้งการประชาสัมพันธ์ข่าวสาร ข้อมูลวิจัย และกิจกรรมต่างๆ ผ่านจดหมายข่าวของโครงการ BRT และยังแจกจ่ายไปตามหน่วยงานต่างๆ และโรงเรียนอีกหลายร้อยแห่ง นอกจากนี้โครงการ BRT ยังได้ประชาสัมพันธ์ความรู้ในรูปแบบโปสเตอร์ในงานนิทรรศการความหลากหลายทางชีวภาพทางทะเลที่หาดขนอม ซึ่งจัดโดยชุมชนในพื้นที่และชมรมธุรกิจท่องเที่ยวขนอม กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง งานนิทรรศการ “อนุรักษ์หญ้าทะเลไทยอ่าวขนอม น้อมเกล้าถวายพระเจ้าอยู่หัว” จัดโดย

ชมรมพิทักษ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งขนอม และล่าสุดโครงการ BRT ได้จัดทำหนังสือกึ่งวิชาการชื่อว่า “ลมหายใจหมู่เกาะทะเลใต้” ที่มีข้อมูลความหลากหลายของสิ่งมีชีวิตในทะเลขนอมเกือบร้อยชนิด ภาพของสิ่งมีชีวิตใต้ท้องทะเลที่สวยงาม ที่มีทั้งสิ่งมีชีวิตชนิดใหม่ และสัตว์ทะเลหายาก พร้อมทั้งภาพธรรมชาติอันสวยงามของหาดขนอม-หมู่เกาะทะเลใต้ นอกจากนี้ยังมีข้อมูลของระบบนิเวศแบบต่างๆ ในพื้นที่ขนอม และแนวทางการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในพื้นที่อีกด้วย

สร้างความเข้มแข็งในท้องถิ่น

โครงการ BRT ร่วมปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ระบบนิเวศทางทะเลให้กับเยาวชน และชุมชนในพื้นที่ขนอมอย่างต่อเนื่อง

โครงการ BRT ร่วมกับมูลนิธิโททาล และบริษัทโททาล อีแอนด์พี ไทยแลนด์ จัดโครงการฝึกอบรมเพื่อติดตามตรวจสอบระบบนิเวศทางทะเลอย่างต่อเนื่องทุกสามเดือน โดยมีครู นักเรียน เจ้าหน้าที่อุทยานฯ และชุมชนในพื้นที่ขนอมให้ความสนใจและเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าว เช่น โครงการติดตามตรวจสอบระบบนิเวศแนวหญ้าทะเล โครงการค่ายเยาวชนรักษ์ทะเลที่หาดขนอม เป็นต้น การฝึกอบรมดังกล่าวมีทั้งการบรรยายให้ความรู้โดยผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งมีชีวิตทางทะเลในสาขาต่างๆ และการฝึกปฏิบัติ

ภาคสนาม และล่าสุดโครงการ BRT ร่วมกับ ผศ.ดร.อัญญา ประเทพ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จัดโครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องความหลากหลายของสาหร่ายทะเลและการเก็บรวบรวมตัวอย่างโดยใช้พื้นที่บริเวณหมู่เกาะทะเลใต้เป็นพื้นที่ศึกษา มีนักศึกษาจากหลายสถาบันให้ความสนใจเข้าร่วมกิจกรรม